

ASUTAJAÕIGUSTE TEOSTAMISE ARUANDED

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) 2010.aasta üldaruanne

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 8. aprilli 2010. a määruse nr 46 Nõuded riigi osaluse valitsemise aruande ning asutaja - ja liikmeõiguste teostamise aruannete sisule ning nende esitamise kord ja vormid nõuetele

Vabariigi Valitsuse 19. juuli 1993. a määrusega nr 230 Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fondi moodustamise ja põhikirja kinnitamise kohta asutati Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond maamajanduse arendamiseks krediteerimise suurendamise ja krediidi kättesaadavamaks tegemise teel. Vabariigi Valitsuse 2. oktoobri 1997. a korraldusega nr 730-k Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fondi ümberkujundamine sihtasutuseks, kujundati Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond ümber sihtasutuseks nimega Sihtasutus Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond.

Vabariigi Valitsuse 26. novembri 1996. a korraldusega nr 922-k Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutuse asutamine asutati Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutus, mis alates 22. novembrist 2000. a kannab nime Maaelu Edendamise Sihtasutus.

16. novembril 2001. a Maaelu Krediteerimise Fond ja Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutus ühinesid ja tegutsevad edasi Maaelu Edendamise Sihtasutusena. Ühinenud sihtasutuse kapitaliks kujunes 516 miljonit krooni.

Maaelu Edendamise Sihtasutus on isemajandav eraõiguslik juriidiline isik ja ühinemise hetkest riigieelarvelisi vahendeid sihtkapitali suurendamiseks antud ei ole.

Sihtasutuse tegevuse eesmärk on Eesti maapiirkonna majandusliku arengu toetamine ettevõtlust soodustavate sihtprogrammide rakendamise kaudu. Sihtprogrammide rakendamine aitab parandada ligipääsu finantsvahenditele, toetada maapiirkonna tasakaalustatud arengut, levitada maaelualast teavet, toetada kutseõpet ning kujundada maaelu mainet.

Sihtasutus lõpetas 2010. aasta majandusaasta 2,77 miljoni kroonise kasumiga.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse tegevus toimus, nõukogu kinnitatud, 2010. aasta tegevuse eesmärkide ja eelarve alusel. Tegevus on jaotatud järgnevalt:

1. laenude ja võlakohustuste tagamine;
2. laenutegevus;
3. maaelu maine kujundamine;
4. tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana;
5. arendustegevus;
6. nõukogu tegevus.

1. Laenude ja võlakohustuste tagamine

Sihtasutuse tagamistegevus toetub tagatiste abikavale (Euroopa Komisjon, Abi nr N48/2009 ning teabelehed X102/2008 ja XF2/2009). Tagatiste abikava eesmärk on võimaldada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele juurdepääsu rahalistele vahenditele riigi sihtasutuse kapitali toel. Tagatiskava kohaldatakse kõigile majandusharudele, kaasaarvatud põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektor.

Tagatisportfell kasvas aastaga 413 miljonilt kroonilt 504,7 miljoni kroonini ehk 22,2 protsenti. Sihtasutuse poolt tagatud laenude jääkväärtus kasvas aastaga 751,2 miljonilt kroonilt 893,4 miljoni kroonini ehk 18,9 protsenti. Tagatisportfelli suhe laenude jääkväärtusesse mõnevõrra aastaga kasvas 55 protsendilt 56,5% protsendini.

2010. aastal sõlmiti 302 tagatislepingut tagamiskohustusega 304,9 miljonit krooni. Tagamine võimaldas ettevõtjail saada krediitiasutustelt laenu 480,7 miljonit krooni, sealhulgas mittetulundusühingute finantseerimiseks sõlmiti 98 tagatislepingut tagamiskohustusega 53,1 miljonit krooni.

Keskmine tagatislepingu summa 2010. aastal oli 1,01 miljonit krooni, mis võrreldes 2009. aastaga pisut vähenes (1,06). Kui 2009. aastal oli keskmine sihtasutuse tagatise osakaal laenust 64,5 protsenti, siis aruandeaastal oli see 63,4 protsenti.

2. Laenutegevus

MESi laenutegevus tugineb abikaval (Euroopa Komisjon, Abi nr 606/2007), mis sätestab olulised tingimused laenamiseks läbi krediitiasutuste.

Rahalises arvestuses toimus 2010. aasta laenutegevus 2009. aastaga võrreldes samas mahu, kuid laenusaaajate arv vähenes. Laenati 203,8 miljonit krooni 146 kliendile. 2009. aastal oli laenukäive 205,8 miljonit krooni ja klientide arv 253. Laenuportfell vähenes aastaga 527,2 miljonilt kroonilt 503,6 miljoni kroonini.

Peamine laenutoode on laen krediidi- ja finantseerimisasutuse vahendusel. 2010. aastal laenati pankade ja liisingfirmade kaudu 182,3 miljonit krooni, mis on eelneva aastaga samal tasemel. Muuhulgas laenas sihtasutus 2010. aastal pankade vahendusel kevadtööde läbiviimiseks 34,1 miljonit krooni. Sihtasutuse ressursi kasutati peamiselt põllumajandussektori ettevõtete rahastamiseks, kuid finantseeriti ka muid ettevõtlusvaldkondi ja mittetulundussektorit.

Sihtasutus andis 3,6 miljoni krooni ulatuses otselaene mittetulundusühingutele. Finantseeriti üksnes nende MTÜde tegevuskulusid, kes saavad toetust Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetme 4 (LEADER meede) ja Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskava meetme 4.1 (Kalanduspiirkondade säästev areng) raames. Otselaenude käivet suurendasid veel 10,5 miljoni krooni ulatuses laenamine hoiu-laenuühistutele ja 7,4 miljoni krooni ulatuses laenamine muudele ettevõtetele.

3. Maaelu maine kujundamine

2010. aastal andis sihtasutus, maaelu maine kujundamiseks, maamajanduslike kutseõppeasutuste õpilastele õppetootust, tunnustas parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat ning andis välja parima piima- ja lihavesikarjakasvataja aunimetused.

Maamajanduslikku kutseharidust omandavatele õpilastele on sihtasutus maksnud õppetootust 2003. aastast. Õppetootuse eesmärk on suunata noori kutseharidust omandama, tagamaks maaettevõtjaille haritud tööjõudu. Aruandeaastal sõlmiti lepingud 9 kutseõppeasutuse 145 õpilasega ning toetust maksti 1,87 miljonit krooni. Õppetootuse suurus sõltub õpiedukusest ja õppetööst osavõtust. Kokku on õppetootust makstud 8 aasta jooksul ca 19,2 miljonit krooni. Seni on sihtasutus maksnud õppetootust oma tulude arvelt. 2011. aastaks saab sihtasutus õppetootuse maksmiseks vahendid riigieelarvest.

Koostöös Põllumajandusministeeriumiga korraldati gümnaasiumi noortele maaelu mainet kujundava projekti Maal on mõnus raames väitluskoolitus ning väitlusturniir.

4. MESi tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

Alates 2010. aasta algusest koordineerib MES Eesti põllu- ja maamajanduse nõuandesüsteemi.

Aruandeaastal toimusid nõuandesüsteemi nõukoja koosolekud, koostati arengukava tööversioon, OÜlt Creatum telliti nõuandeteenistuse turunduskontseptsioon, täpsustati eesmärgid süsteemi arendamise ja juhtimise osas ning korraldati koolitusi konsulentidele. Tegevusi rahastati riigieelarveliste eraldiste reaalsummas 8,557 miljonit krooni. Sihtasutus võitis riigihanke Eesti maaelu arengukava 2007-2013 II telje toetuste ning otsetoetuste ja täiendavate otsetoetuste infopäevade korraldamiseks. Riigihanke maksumus oli 0,244 miljonit krooni.

Nõukogu hinnangul on nõuandekeskuse autonoomne mudel, MESi koosseisus Tartus, ennast õigustanud. Nii organisatsiooniline korraldus kui ka tegevuse tulemuslikkus on igati aktsepteeritud.

5. Arendustegevus

2010. aasta lõpus koostati nõuandesüsteemi ühise tegutsemise kokkulepe, mis annab sihtasutusele õiguse esindada ning tutvustada nõuandekeskusi ning koostöös nõuandekeskustega koostada nõuandeteenistuse arengukava ja tegevuskava. Lepingu järgi kohustatakse välja töötama ka vastutuskindlustuse süsteem konsulentidele ja kvaliteedijuhtimissüsteem (ISO:9001). ISO 9000 standardiseeria sertifikaat tõestab klientidele ja koostööpartneritele, et ettevõtte kvaliteedijuhtimissüsteem vastab rahvusvahelistele nõuetele. Kõik ühise tegutsemise kokkuleppega liitunud osapooled kohustuvad tegutsema ühise eesmärgi nimel, milleks on üleestilise ühtse nõuandeorganisatsiooni loomine 2013. aasta lõpuks.

2010. aastal algas 3 aastane rahvusvaheline projekt Baltic Deal, mis ühendab koostööks Läänemere äärsete riikide nõuandeteenistusi eesmärgiga vähendada põllumajanduslikust tegevusest tulenevaid negatiivseid mõjusid keskkonnale ilma, et põllumajandusettevõtjate konkurentsivõime ja tootmismahud kannataks.

Põllumajandusministeeriumil on plaanis 2011. aastal rakendada tagasimakstavat toetusmeetet, mille sisuks on Euroopa Kalandusfondi vahenditest laenufondi loomine. Laenud on suunatud vesiviljelusega tegelevatele ettevõtetele.

Maaelu Edendamise Sihtasutus tegi 2010. aastal aktiivset koostööd Põllumajandusministeeriumiga Kalandusturu korraldamise seaduse muutmisel ja finantskorraldusvahendi väljatöötamisel. Sihtasutuse huvi on ettevõtjate parem finantseerimine ettevõtete arendamisel. Hetkel teadaoleva informatsiooni kohaselt sõlmitakse 2011. aastal Põllumajandusministeeriumi ja sihtasutuse vahel haldusleping, milles lepitakse kokku laenufondi tegevusprintsipiidid ja haldustasud. Sihtasutuse ülesandeks jääks laenude väljastamise vormistamine, haldamine ja monitooring. Samuti igaaastane laenuportfelli audit ning hinnangu andmine portfelli väärtusele ja kvaliteedile.

6. Nõukogu tegevus

Nõukogu on sihtasutuse juhtimisorgan. Nõukogu ülesandeks on sihtasutuse tegevuse kavandamine, sihtasutuse juhtimise korraldamine ja järelevalve teostamine sihtasutuse tegevuse üle. Oma ülesannete täitmiseks on nõukogul seadustest ja sihtasutuse põhikirjast tulenevad õigused ja kohustused. Nõukogu töö toimub kinnitatud reeglendi alusel. Nõukogu liikmetele makstakse tasu vastavalt Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seadusele ja Põllumajandusministri käskkirjale (12.03.2003 nr 152).

Nõukogu on kolme (3) kuni viieteistkümne (15) liikmeline. Nõukogu liikmed määratakse põllumajandusministri poolt viieks (5) aastaks, vähemalt üks nõukogu liige määratakse rahandusministri ettepanekul. Aruandeaasta jooksul nimetas põllumajandusminister MESi nõukogusse täiendavalt 2 liiget, 31. detsembriks oli nõukogu liikmete arv 15.

Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem, kui kord kvartalis. 2010. aastal toimus 10 nõukogu koosolekut.

Nõukogu ainupädevuses on:

1. sihtasutuse tegevuskava kinnitamine;
2. sihtasutuse aastaelarve kinnitamine enne majandusaasta algust, koos aastaste tegevuseesmärkidega;
3. sihtasutuse majandusaasta aruande kinnitamine;
4. sihtasutuse varade kasutamise üldpõhimõtete kinnitamine;
5. sihtasutuse poolt võetavate tasu- ja intressimäärade kinnitamine;
6. sihtasutuse audiitori valimine.

Nõukogu otsustuspädevuses on laenude ja/või tagatiste andmine, kui:

1. ettevõtjale antud laenud ja/või ettevõtja kohustuste tagamiseks antud tagatised kokku ületavad 3 129 320 miljonit krooni ehk 200 000 eurot;

2. ühe ettevõtja kohustuse tagamiseks antav(ad) tagatis(ed) ei ületa 39 116 500 krooni ehk 2 500 000 eurot

ja laenamine krediidi- ja finantseerimisasutusele, kui ühe taotluse suurus ületab 11 734 950 miljonit krooni ehk 750 000 eurot (otsuste langetamise pädevus tekib siis, kui laenu summa ületab 50% Euroopa Komisjoni abi N 606/2007 sätestatud piirmäära. Eelnevalt positiivselt otsustatud taotlusi ei summeerita).

Lisaks põhikirjast tulenevale aruandlusele esitab juhatus nõukogule järgnevad aruanded:

1. perioodil väljastatud tagatislepingud (tagatisklientide analüüs maakondade ja tegevusalade lõikes) 1 kord kvartalis;
2. perioodil väljastatud laenulepingud (laenuklientide analüüs maakondade ja tegevusalade lõikes) 1 kord kvartalis;
3. laenulepinguid mittetäitvate laenusajate nimekiri 1 kord kvartalis;
4. mittetöötavate laenude nimekiri 2 korda aastas;
5. tagatislepingute nimekiri (sh provisjonid) 1 kord aastas;
6. laenulepingute nimekiri (sh allahindlused) 1 kord aastas;
7. informatsioon krediidi- ja finantseerimisasutuste riskide kontsentratsioonist 1 kord aastas.